

УДК 654.197:316.77:355.01(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2026.4/40>**Сізова К. Л.**<https://orcid.org/0000-0002-3269-6343>

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Хміль-Чуприна В. В.<https://orcid.org/0000-0002-2466-5352>

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Воробйов А. В.<https://orcid.org/0009-0002-6489-8991>

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ТЕМАТИЧНІ ДОМІНАНТИ У ВИСВІТЛЕННІ ОБРАЗУ ВІЙСЬКОВОГО НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ

У статті досліджено особливості висвітлення образу військового в новинному контенті регіонального телебачення на прикладі матеріалів ТРК «Кременчук». Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі медіа у формуванні суспільного сприйняття військовослужбовців в умовах повномасштабної російсько-української війни та недостатньою вивченістю тематичних домінант репрезентації військових у регіональному телевізійному просторі. Метою роботи є визначення основних тематичних напрямів висвітлення діяльності військовослужбовців і з'ясування особливостей формування їхнього медійного образу. У процесі дослідження застосовано контент-аналіз телесюжетів військової тематики, оприлюднених ТРК «Кременчук» упродовж 2022–2026 років. Емпіричну базу становили 231 телевізійний матеріал, які було систематизовано за тематичними категоріями та проаналізовано кількісно й якісно. Встановлено, що домінуючою темою є вшанування пам'яті загиблих захисників України, яка охоплює понад половину дослідженого контенту. Значну частку також становлять сюжети про підтримку Збройних сил України та волонтерську діяльність. Натомість питання повернення військовослужбовців до мирного життя, їхньої реабілітації, соціальної адаптації та професійної реалізації після завершення служби представлені фрагментарно. Результати дослідження засвідчили, що образ військового на регіональному телебаченні формується переважно через героїко-меморіальний дискурс, у якому військовослужбовець постає як мужній герой, що пожертвував власним життям заради держави. Водночас надмірна концентрація уваги на темі втрат створює ризик звуження сприйняття ролі військових у суспільстві та формування асоціативного зв'язку між військовою службою і трагічними подіями. Обґрунтовано доцільність розширення тематичного спектра телевізійних матеріалів за рахунок висвітлення успішних історій ветеранів. Зроблено висновок, що урізноманітнення контенту сприятиме формуванню більш цілісного та збалансованого образу військового в регіональному медіапросторі.

Ключові слова: образ військового, регіональне телебачення, ТРК «Кременчук», військова тематика, медійна репрезентація, контент-аналіз, ветерани, російсько-українська війна.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної російсько-української війни висвітлення діяльності військовослужбовців стало одним із пріоритетних напрямів роботи українських медіа. Засоби масової інформації не лише інформують суспільство про перебіг бойових дій, а й формують уявлення про захисників держави, їхню роль у суспільстві, цінності та моральні

орієнтири. Особливе місце в цьому процесі належить регіональному телебаченню, яке забезпечує зв'язок між подіями загальнодержавного масштабу та життям конкретних територіальних громад.

Для регіональних мовників тема військових є надзвичайно важливою, адже вона безпосередньо стосується місцевих жителів, серед яких

є військовослужбовці, ветерани, члени їхніх родин, волонтери та громадські активісти.

Важливу роль у цьому процесі відіграє теле-радіокомпанія «Кременчук», яка систематично висвітлює події, пов'язані зі службою військових, діяльністю підрозділів Збройних сил України, підтримкою захисників громадою, волонтерськими ініціативами, вшануванням пам'яті полеглих воїнів та історіями військовослужбовців, пов'язаних із Кременчуцькою громадою. Такі матеріали формують у глядачів уявлення про військових не лише як про учасників бойових дій, а й як про представників місцевої спільноти, чий долі нерозривно пов'язані з життям регіону.

Водночас актуальним залишається питання тематичних акцентів у висвітленні образу військового на регіональному телебаченні. Важливо з'ясувати, які саме теми переважають у новинному контенті, через які смислові моделі конструюється образ захисника, які аспекти військової служби найчастіше потрапляють у фокус журналістської уваги та яким чином це впливає на сприйняття військових аудиторією. Дослідження тематичних домінант дозволяє глибше зрозуміти особливості функціонування регіональних медіа в умовах війни та їхню роль у формуванні суспільно значущих образів.

У зв'язку з цим виникає потреба комплексного аналізу матеріалів ТРК «Кременчук» з метою виявлення основних тематичних напрямів репрезентації військових та визначення особливостей формування їхнього образу в регіональному телевізійному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика висвітлення військової тематики в українських медіа набула особливої актуальності після початку повномасштабного російського вторгнення. Науковці досліджують особливості функціонування засобів масової інформації в умовах війни, формування медійних образів військових, етичні стандарти журналістики та трансформацію телевізійного контенту.

Питання формування образу військового в медійному просторі розглянуто в працях А. Гудзь, яка проаналізувала жанрово-тематичні особливості контенту, спрямованого на створення образу воїнів-захисників і захисниць України [4]. Л. Мініч і С. Лозюк здійснили лінгвокогнітивний аналіз механізмів формування образу військових у масмедійному просторі, акцентувавши увагу на мовних засобах репрезентації військовослужбовців та їхньому впливі на громадську думку [8]. Окремий аспект проблеми дослідили Т. Храбан і К. Самойленко,

які зосередилися на висвітленні образів військовослужбовців в українських медіа та особливостях гендерної репрезентації військової служби [14].

Теоретичне підґрунтя для осмислення феномену героїзації військових становлять праці Р. Волошина [3] та Т. Космеди [6]. Особливості функціонування телебачення в умовах воєнного стану висвітлено у розвідці О. Бутко та О. Леськів, які проаналізували трансформацію новинного контенту на прикладі телемарафону «Єдині новини» [2]. О. Левченко та О. Білан дослідили специфіку телевізійної журналістики під час воєнного стану, акцентуючи увагу на змінах професійних стандартів і форматів подачі інформації [7].

Проблемам дотримання журналістських стандартів у висвітленні війни присвячені праці І. Паславського та С. Хацка [9], М. Стаценка і О. Кузнецової [12], а також аналітичне видання Комісії з журналістської етики щодо саморегуляції українських медіа під час воєнного стану [10]. У цих дослідженнях розглянуто баланс між суспільним інтересом, безпековими обмеженнями та необхідністю збереження професійних стандартів журналістики.

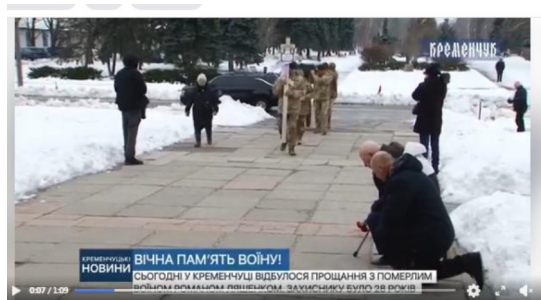
Важливими для дослідження регіонального телевізійного контенту є праці А. Слонкіної [11] та І. Хлистун [13]. Близькою до тематики дослідження є також праця Ю. Бідзілі та Н. Толочко, у якій розглянуто медіаобраз ветерана війни в регіональному онлайн-дискурсі та проблеми об'єктивності його висвітлення [1]. Окремої уваги заслуговує дослідження М. Шклярського, присвячене формуванню позитивного образу захисників України в сучасному телепросторі. Автор визначає ключові механізми конструювання образу військового та роль телебачення у зміцненні патріотичних настроїв суспільства [15].

Попри значну кількість праць, присвячених військовій тематиці в медіа, питання тематичних домінант у висвітленні образу військового саме на регіональному телебаченні залишається недостатньо вивченим.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей висвітлення образу військового в новинному контенті ТРК «Кременчук». Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань: проаналізувати матеріали телеканалу, присвячені військовим; визначити основні тематичні напрями висвітлення діяльності військовослужбовців; здійснити кількісний аналіз телесюжетів за тематичними категоріями; виявити домінантні теми у формуванні медійного образу військового; охарактеризувати особливості

репрезентації військовослужбовців у регіональному телевізійному контенті та окреслити перспективи вдосконалення висвітлення військової тематики на місцевому телебаченні. Дослідження виконано у рамках наукового проєкту «Локально орієнтоване навчання» кафедри лінгводидактики та журналістики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, який передбачає, зокрема, вивчення регіональної журналістики.

Виклад основного матеріалу. Контент ТРК «Кременчук», присвячений військовій тематиці, характеризується широким тематичним спектром. Проведений аналіз телевізійних матеріалів, присвячених військовим (231 телесюжет за період з 2022 по 2026 рр.), засвідчив, що найбільшу частку становлять матеріали, пов'язані з вшануванням пам'яті полеглих захисників України. У новинних випусках регулярно висвітлюються церемонії прощання з військовослужбовцями, відкриття меморіальних дощок, пам'ятні заходи та інші події, спрямовані на збереження пам'яті про загиблих воїнів. Такі сюжети виконують не лише інформаційну функцію, а й сприяють формуванню колективної пам'яті громади та вшануванню подвигу захисників України. На рис. 1 представлено фрагмент телесюжету про церемонію прощання із загиблим військовослужбовцем, а на рис. 2 – матеріал про відкриття меморіальної дошки на честь полеглого захисника. Такі сюжети акцентують увагу на жертвості українських воїнів, їхньому внеску в захист держави та формують образ військового як героя і патріота, який віддав життя за свободу та незалежність України.

У Кременчуці відбулося прощання з померлим військовослужбовцем Романом Ляшенком. Захиснику було 28 років #Кременчук #Kremenchuk...

Рис. 1. Телерепортаж із церемонії прощання із загиблим військовослужбовцем

Водночас домінування матеріалів, пов'язаних із загибеллю військових, похованнями, вшануванням пам'яті та відкриттям меморіальних об'єктів, створює специфічне інформаційне тло навколо військової тематики. У свідомості аудиторії образ військового дедалі частіше асоціюється не

У Кременчуці відкрили меморіальну дошку на честь загиблого воїна Сергія Мельничука

Рис. 2. Телерепортаж про відкриття меморіальної дошки загиблomu воїну

з професійною діяльністю, успіхами на службі чи поверненням до мирного життя, а насамперед із трагічними подіями та смертю. Така тенденція формує емоційно негативний ореол навколо військової служби, оскільки військові постають переважно як жертви війни, а не як активні учасники суспільного життя.

Подібний дисбаланс у висвітленні теми може звужувати сприйняття ролі військових у суспільстві. Глядачі рідше отримують інформацію про професійні досягнення захисників, їхню участь у громадських ініціативах, успішну адаптацію ветеранів або особисті історії подолання труднощів. Тому для формування більш повного й збалансованого образу військового доцільно поєднувати меморіальну тематику з матеріалами про життя, службу, професійний розвиток та післявоєнну самореалізацію захисників. Це сприятиме створенню не лише героїчного, а й життєствердного образу військового в медіапросторі.

Результати кількісного аналізу телесюжетів засвідчили, що домінуючою темою є вшанування пам'яті загиблих захисників (64,3 % від загальної кількості проаналізованих матеріалів). Сюжети про підтримку армії та волонтерський рух складають (26,5 %). Значно менше уваги приділено проблемам військових, зокрема питанням полону та зникнення безвісти (5,8 %), а також поверненню захисників до мирного життя, їхній фізичній реабілітації, соціальній адаптації та участі в громадських чи підприємницьких ініціативах (3,4 %).

Отримані результати свідчать, що редакційна політика телеканалу зосереджена насамперед на висвітленні подій, безпосередньо пов'язаних із перебігом війни, підтримкою армії та вшануванням пам'яті загиблих воїнів. Водночас тематика післявоєнної адаптації ветеранів залишається недостатньо представленою. Поодинокі сюжети про успішне повернення військовослужбовців до мирного

життя не дозволяють сформувати цілісне уявлення про можливості їхньої соціальної інтеграції після завершення служби. Ураховуючи зростання кількості ветеранів, висвітлення їхнього досвіду реабілітації, професійної реалізації та громадської активності може стати важливим напрямом розвитку регіонального телевізійного контенту.

Для регіонального мовника ТРК «Кременчук» перспективним напрямом удосконалення контенту може стати збільшення кількості матеріалів, присвячених життю ветеранів після завершення військової служби. Локальні медіа мають значний потенціал для висвітлення історій мешканців громади, демонстрації їхнього професійного, громадського та особистісного розвитку після повернення з фронту. Розширення тематичного блоку, пов'язаного із соціальною адаптацією ветеранів, їхньою реабілітацією, працевлаштуванням, участю в громадських проєктах та підприємницькій діяльності, сприяло б урізноманітненню новинного контенту. Крім того, такі матеріали здатні формувати більш комплексний образ військового, акцентуючи увагу не лише на його ролі захисника держави, а й на успішному поверненні до мирного життя. Це, своєю чергою, сприяло б утвердженню позитивного суспільного ставлення до ветеранів та підвищенню обізнаності громадян щодо викликів і можливостей їхньої інтеграції в цивільне середовище.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що військова тематика посідає важливе місце в інформаційному контенті ТРК «Кременчук» та є одним із ключових напрямів висвітлення суспільно значущих подій в умовах російсько-української війни.

Результати кількісного аналізу свідчать про домінування сюжетів, присвячених увічненню пам'яті полеглих воїнів, частка яких становить понад дві третини від загальної кількості досліджених матеріалів. Значна увага також приділяється висвітленню волонтерських ініціатив та підтримки армії місцевою громадою. Водночас теми, пов'язані з проблемами військовослужбовців, поверненням із фронту, реабілітацією та соціальною адаптацією ветеранів, представлені значно менше.

Отримані результати дають підстави стверджувати, що ТРК «Кременчук» активно виконує інформаційну та соціальну функції, сприяючи збереженню пам'яті про захисників і зміцненню зв'язку між армією та громадою. Разом із тим доцільним є розширення тематичного спектра матеріалів за рахунок сюжетів про успішну інтеграцію ветеранів у мирне життя, їхню професійну реалізацію, громадську активність і особисті історії. Це дозволить сформувати більш багатогранний образ військового та сприятиме кращому розумінню ролі ветеранів у сучасному українському суспільстві.

Список літератури:

1. Бідзіля Ю., Толочко Н. Медіаобраз ветерана війни в регіональному онлайн-дискурсі: об'єктивність, упередженість та стандарти журналістики. *Наукові записки інституту журналістики*. 2025. 87(2). С. 175–189. DOI: <https://doi.org/10.17721/2522-1272.2025.87.14>
2. Бутко О., Леськів О. Трансформація новинного контенту в умовах війни на прикладі телемарафону «Єдині новини». *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2024. 7(2). С. 184–197. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.2.2024.318956>
3. Волошин Р. Герой як символ і елемент колективної пам'яті нації. творення героїв у сучасну епоху. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2025. 62. С. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.62.5>
4. Гудзь А. В. Жанрово-тематичні особливості контенту, який формує образ воїнів-захисників та захисниць у країні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. 1. С. 173–179. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.2/29>
5. Дворянин П. Втома від емпатії. Динаміка висвітлення війни в Україні. *Інновації та особливості функціонування ЗМІ в демократичному суспільстві: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. С. 22–23.
6. Космеда Т. А. Образ російсько-української війни: моделі вербалізації героїки українців. *Лінгвістичні дослідження*. 2024. № 61. С. 132–159. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2024.61.12> (дата звернення: 29.05.2026).
7. Левченко О. та Білан О. Телевізійна журналістика в умовах воєнного стану. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2023. 6 (1). С. 20–28. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279229>
8. Мініч Л. С., Лозюк С. А. Формування образу військових у масмедійному просторі під час повномасштабної російсько-української війни: лінгвокогнітивний аналіз. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2025. 11. С. 82–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/philsu/2025.11.14>

9. Паславський І., Хацько С. Функції медіа воєнної доби: свобода преси, державні таємниці. *Сучасні медіа: тематично-змістові моделі та трансформації*: збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2024 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Мар'ян Лозинський, Андрій Яценко, Галина Яценко. Львів: ЛНУ, 2025. С. 45–48.
10. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики: Аналітично-довідковий збірник / За заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, М. Дворового, О. Погорелова. Київ: Комісія з журналістської етики, 2022. 90 с. URL: <https://cje.org.ua/wp-content/uploads/Samorehuliatsiia-ukrai-nskykh-media-pid-chas-dii-voiennoho-stanu.pdf> (дата звернення: 16.05.2026).
11. Слонкіна А. В. Особливості регіональної тележурналістики. *Соціально-політичні студії. Науковий альманах. Праці молодих науковців*. 2021. 5. С. 129–131. <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/10d5c70d-cbc7-408d-86bf-b695cdfd3472/content>
12. Стащенко М., Кузнецова О. Етичні проблеми висвітлення російсько-української війни у телевізійних ЗМІ України. *Інновації та особливості функціонування ЗМІ в демократичному суспільстві*: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. С. 72–73.
13. Хлисту́н І. В. Соціальна проблематика регіональних ЗМІ у період повномасштабного вторгнення Росії в Україну (на матеріалі телерадіокомпанії «Суспільне Черкаси»). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. 35(74). 1. 2. С. 346–252. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.2/39>
14. Храбан Т., Самойленко К. Висвітлення образів військовослужбовців в українських медіа в період російсько-української війни. *Суспільні трансформації*. 2023. 85. 2. С. 145–167. DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2023.02.145>
15. Шклярський М. С. Формування позитивного образу захисників України у сучасному телепросторі. Київ, 2022. 101 с.

Sizova K. S., Khmil-Chupryna V. V., Vorobiov A. V. THEMATIC TRENDS IN THE PORTRAYAL OF THE MILITARY ON REGIONAL TELEVISION

The article examines the characteristics of how the image of military personnel is portrayed in the news content of regional television, using the example of reports by the Kremenchuk Television and Radio Company. The relevance of the study stems from the growing role of the media in shaping public perception of military personnel amid the full-scale Russian-Ukrainian war and the insufficient research on the thematic patterns of military representation in regional television. The aim of this study is to identify the main thematic areas of coverage of military personnel's activities and to clarify the characteristics of the formation of their media image.

The study employed content analysis of military-themed television reports aired by TRC "Kremenchuk" between 2022 and 2026. The empirical base consisted of 231 television segments, which were systematized by thematic categories and analyzed quantitatively and qualitatively. It was found that the dominant theme is honoring the memory of Ukraine's fallen defenders, which accounts for more than half of the content studied. Stories about support for the Armed Forces of Ukraine and volunteer activities also constitute a significant share. In contrast, issues related to the return of military personnel to civilian life, their rehabilitation, social adaptation, and professional fulfillment after completing their service are presented only fragmentarily. The study's findings showed that the image of the military on regional television is shaped primarily through a heroic-memorial discourse, in which service members are portrayed as courageous heroes who sacrificed their lives for the sake of the state. At the same time, an excessive focus on the theme of losses creates the risk of narrowing the perception of the military's role in society and forming an associative link between military service and tragic events. The paper justifies the need to broaden the thematic scope of television content by featuring the success stories of veterans. It concludes that diversifying content will contribute to the formation of a more holistic and balanced image of the military in the regional media landscape.

Keywords: *image of the military, regional television, TRK "Kremenchuk," military themes, media representation, content analysis, veterans, Russian-Ukrainian war.*

Дата першого надходження статті до видання: 23.06.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.07.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.09.2026